

ניו-זילנד: ייצור החלב היעיל בעולם

ניו-זילנד היא מדינה קטנה הסמוכה לאוסטרליה, האוכלוסייה שלה קטנה מישראל אך בייצור חלב היא נחשבת למעצמה עולמית. היא מייצרת פי 10 יותר מאתנו ומייצאת מעל ל-90% מתוצרתה במחירים נמוכים ביותר

אוכלוסיית ניו-זילנד זהה בהיקפה למספר פרות חלב. 90% מהחלב מיועד ליצוא, ויחד עם אוסטרליה מהוות 50% מהסחר העולמי במוצרי חלב. בעשור האחרון העדר הלאומי גדל באופן ניכר: ב-1994 היו 14,600 עדרים שהחזיקו 2.74 מיליון פרות, ואילו ב-2004 היו קיימים 12,750 עדרים עם 3.85 מיליון פרות

תכונות ייצור ו-1/3 של תכונות אחרות, בדומה לנהוג במרבית המדינות. אבל, אותו 1/3 באינדקס המתייחס לתכונות לא יצרניות, מותאם לתנאי הממשק הניו-זילנדי ומעניק 19% משקל (מסך האינדקס) למשקל גוף הפרה, בסימן שלילי. כתוצאה מכך, הטיפוח הניו-זילנדי "מייצר" פרות שהן אמנם כל פעם יותר גדולות, אבל בקצב גידול

יצור יעיל של חלב פירושו יעילות מרבית בהפיכת מזון לתוצרת סחירה. התנאים הגיאוגרפים והאקלימים של ניו-זילנד הם מכריעים לקביעת ממשק ייצור החלב. המאפיין העיקרי הוא: שטחי מרעה הזמינים בנדיבות במהלך חודשי האביב והקיץ. כדי לנצלם מתכננים המגדלים המלטות מרוכזות מאד, בפרק זמן של 4-6 שבועות לקראת סוף החורף (אוגוסט - ספטמבר, בחצי-כדור הארץ הדרומי), 95% מהפרות (סה"כ: 3.85 מיליון) ממליטות בתקופה זו. פרה שלא ממליטה בחלון זמנים זה מקבלת זירוז או שמוצאת את עצמה בדרך למשחטה, ולא חשוב כמה היא טובה.

העדר הממוצע מונה כיום 302 פרות, ולא משאיר מקום לטיפול אינדיבידואלי של פרות או לפרות שנחלבות לאט. פרה שאינה מתאימה לממשק, מוצאת מן העדר. אינדקס הטיפוח (BW - Breeding worth) כולל 2/3 של

אין מבנים - הפרות נמצאות במרעה כל חייהן

מוסף הנפקת תנובה

מהנעשה בעולם

המרעה צומח עשרה חודשים ואח"כ הפרות יבשות

במשקל גוף שהוא מתון יותר לעומת מה שמתקבל במערכות טיפוח אחרות. לפי האינדקס הנ"ל, פרה גדולה צריכה לייצר יותר חלב, באופן יחסי, כדי לקבל ציון טוב.

לתכונות פוריות מוענקת חשיבות רבה. מבחנים השוואתיים שנערכו בניו זילנד ובאירלנד הוכיחו שההולשטיין הניו זילנדי עולה על קווים אחרים בתכונות פוריות: יכולת להתעבר, משך הזמן בין המלטות וגם במשך היריון קצר יותר.

התכונה השלישית עליה ניתן דגש במערכת הטיפוח הנה הישרדות. אוכלוסיית ניו-זילנד זהה בהיקפה למספר פרות חלב. 90% מהחלב מיועד לייצוא, ויחד עם אוסטרליה מהוות 50% מהסחר העולמי במוצרי חלב. בעשור האחרון העדר הלאומי גדל באופן ניכר: ב-1994 היו 14,600 עדרים שהחזיקו 2.74 מיליון פרות, ואילו ב-2004 היו קיימים 12,750 עדרים עם 3.85 מיליון פרות.

שיעור הגזע ההולשטיין מסך העדר הלאומי נמצא בירידה: 50.8% מן הפרות הן הולשטיין, הג'רסי ירדו ל-14.6% ואילו הפרות המוכלאות עלו ל-26.2% מכלל העדר. שיעור המוכלאות עתיד לגדול כיוון ש-35%-40% מן העגלות הן cross-bred. המגמה הזאת גרמה לפחיתה ברישום פרות בספר העדר של ההולשטיין, שהצטמצם כעת ל-800 מגדלים ו-20,000 פרות לשנה. לפרות ההולשטיין הרשומות (בספר העדר) ממוצע ייצור שנתי של 5,224 ק"ג חלב, 4.14% שומן ו-3.41% חלבון. ממוצע הייצור השנתי של כלל פרות החלב בניו זילנד הוא 4,200 ק"ג חלב.

חברת הטיפוח הגדולה בניו זילנד היא ה-LIC שבוחנת כ-300 פרים לשנה, מהם 150 הולשטיין, 90 ג'רסי ו-60 "מוכלא קיווי" (הולשטיין x ג'רסי). נראה שהעניין בהכלאות בניו זילנד לא נובע מרצון לקבל את אפקט "און הכלאיים", אלא נובע מן הדעה שהפרה המוכלאת משלבת את הפוריות ושיעור מוצקי החלב מן הג'רסי ויצרנות החלב וגודל הגוף היותר משמעותי מן ההולשטיין. ה-LIC מתייחסת למוכלאות כפלח ייחודי של העדר הכללי, והשנה בחנה את 4 הפרים הראשונים של ה-

"מוכלא קיווי". חברת טיפוח נוספת היא Ambreed שמדי שנה בוחנת 130 פרים, ביניהם 90 הולשטיין ו-30 ג'רסיי. ניו-זילנד מייצאת זרמה בעיקר למדינות בהן ייצור החלב נשען על ניצול מרעה: צ'ילה, ארגנטינה, דרום אפריקה, אוסטרליה ואירלנד.

כפי שקורה בכל מקום, אינדקס הטיפוח הלאומי אינו מתאים לכל היצרנים: אלה שמחזיקים עדרים טהורי-גזע מתלוננים על כך שאינו כולל ישירות - תכונות שיפוט גופני. בנוסף, המשקל השלילי לגודל גוף גורם לכך שרוב קווי הטיפוח בעולם, שמוסיפים גודל, מקבלים דירוג נמוך באינדקס הניו זילנדי. ■

מכון חליבה פשוט, חולבים ללא הכנה

